

ԿԱՍ

«Կրթությունն առանց սահմանի»
հասարակական կազմակերպություն

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ
2023

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ՝ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՓՈԽՆԵՐԳՈՐԾՈՒՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ ՈՐՊԵՍ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԱՅԻՆ
ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԱՐՅՈՒՆԱՎԵՏ ՄԵԹՈԴ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱԺԱՄԻՆ
ԱՌԱՐԿԱ՝ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԵՂԻՆԱԿ՝ Վ.ՎԱՂԱՐՇՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԹԻՎ 80 ԴՊՐՈՑԻ ՈՒՍՈՒՑՉՈՒՇԻ ՍՈՖՅԱ
ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՂ՝ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԹԵԿՆԱԾՈՒ,
ԴՈՑԵՆՏ՝ ՄԻՄԱ ԴԱՅԱՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	3
ԳԼՈՒԽ I. ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՅԵՑԱԿԱՐԳԱՅԻՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ	5
1.2 Համագործակցային ուսուցման մեթոդների դերը հայ եկեղեցու պատմության ուսուցման գործընթացում	5
ԳԼՈՒԽ II. ՍՈՑՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ և ԱՄՓՈՓՈՒՄ	3
2.1 Համագործակցային ուսուցման իրականացումը հայ եկեղեցու պատմության ընթացքում	23
2.2 Սոցհարցումների իրականացում և վերլուծություն	29
Եզրակացություններ	46
Գրականության ցանկ	47

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Թեմայի արդիականությունը

Միջին դպրոցում համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառման հիմնախնդրի արդիականությունը պայմանավորված է նրանով, որ կանհրաժեշտություն ուսուցման գործընթացում կիրառել այնպիսի տեխնոլոգիաներ, որոնք կբարձրացնեն կրթության արդյունավետությունը և որակը: Պատմության ընթացքում հայ ժողովուրդը բարձր է գնահատել դպրոցի և հատկապես ուսուցչի դերը: Հայ ուսուցիչը դարեր ի վեր եղել է բարձրագույն իդեալների կրողը, ազգային ինքնության ու արժեքների պահպանման առաջամարտիկը: Այսօր Հայաստանում իրականացվող կրթական բարեփոխումներն էլ ավելի են կարևորում ուսուցչի դերը: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների զարգացման տեմպը, ուսուցման ժամանակակից մեթոդները, սովորողների անընդհատ ինքնակրթության և զարգացման անհրաժեշտությունը պարտադրում են ուսուցման գործընթացում կիրառել այնպիսի մեթոդներ, որոնք բարձրացնում են կրթության արդյունավետությունը և որակը, ապահովում են ինքնուրույն ճանաչողական գործունեության շարժառիթներ, նպաստում են միջառարկայական կապերի ամրապնդմանը՝ տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և առարկայական ծրագրերի ինտեգրման եղանակով: 21-րդ դարաշեմին ազգային դպրոցներ պետք է մուտք գործեն կրթական խնդիրների լուծմանն ուղղված մանկավարժական տարբեր տեխնոլոգիաներ և ուսուցման բազմաթիվ մեթոդներ: Ժամանակակից ազգային դպրոցի ուսուցիչը ուսումնառության ընթացքում պետք է օգտագործի զանազան համագործակցային մեթոդներ, որոնք ապահովում են արդյունավետ աշակերտակենտրոն ուսուցումը, առանձնաշերտում են աշակերտի համագործակցային կարողությունները, բարձրացնում ուսուցման շարժառիթները: Ժամանակակից պահանջներից է նաև ուսուցման գործընթացը իրական կյանքին մոտեցնելը:

Հետազոտական աշխատանքի նպատակը՝ բացահայտել համագործակցային տեխնոլոգիաների կիրառման արդյունավետությունը հանրակրթական դպրոցի հայ եկեղեցու պատմության ուսուցման գործընթացում:

Հետազոտական աշխատանքի խնդիրներն են՝

- Ուսումնասիրել և վերլուծել համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի վերաբերյալ տեսական մոտեցումները:
- Բացահայտել համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի դերը հայ եկեղեցու պատմության ուսուցման գործընթացում որպես ուսուցման գործընթացի արդյունավետության բարձրացման միջոց:
- Իրականացնել սոցիալաբանությունը բացահայտելու ուսուցիչների, սովորողների վերաբերմունքը ուսուցման գործընթացում համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառման վերաբերյալ :
- Մշակել համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառման դասի նմուշ օրինակներ :

ԳԼՈՒԽ 1

1.1 ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՄԵԹՈԴՆԵՐԻ ԴԵՐԸ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾՆԹԱՑՈՒՄ

Համագործակցային ուսուցումը հաջողված մեթոդ է, որի միջոցով գերազանց հաղորդակցություն է լինում սովորողների միջև և ստեղծվում է ակտիվ թիմային աշխատանք: Ուսուցչի արդյունավետ աշխատանքի նախապայմաններից մեկը ուսուցման բազմաթիվ միջոցներին տիրապետելն է: Ուսուցման ճանաչողական գործընթացը ակտիվացնելու համար կիրառվում են ուսուցման ավանդական մեթոդները՝ օգտագործելով այնպիսի հնարներ, ինչպիսիք են պրոբլեմային իրավիճակի ստեղծումը, հարցադրումը՝ ներառելով պրակտիկ վարժություններ, խնդիրներ: Իհարկե, ակտիվ՝ համագործակցային մեթոդների կիրառումը ուղղված է առաջնային գիտելիքի ձեռք բերմանը, մտածողության զարգացմանը, հետաքրքրությունների, հմտությունների, կարողությունների ձևավորմանը, սակայն պետք է հաշվի առնել, որ այդ գործընթացը բավականին ժամանակ է պահանջում և այդ պատճառով անհնար է անցկացնել ողջ ուսուցումը միայն ակտիվ մեթոդներով: Դրանց հետ զուգահեռ կիրառվում են նաև ավանդական մեթոդներ, ինչպիսիք են՝ պատմելը, բացատրելը, դասախոսությունը: Ակտիվ մեթոդները պետք է կիրառվեն ուսուցման գործընթացի այն հատվածում, երբ անհրաժեշտ է զարգացնել ուսանողի մտածողությունը և ճանաչողական ակտիվությունը: Բայց կարևոր է նաև նշել, որ ակտիվ մեթոդների մեծամասնությունը բազմաֆունկցիոնալ նշանակություն ունեն ուսուցման գործընթացում[3,15էջ]:

Ակտիվ ուսուցման մեթոդները ենթադրում են օգտագործել այնպիսի մեթոդների համակարգ, որոնց ժամանակ ուսուցիչը չի մատուցում պատրաստի գիտելիքներ, այլ ուսանողների կողմից գիտելիքի ինքնուրույն ձեռք բերում՝ ակտիվ ճանաչողական գործունեության ընթացքում: Լ. Ս. Վիգոտսկին ձևակերպել է օրենք, որտեղ ասվում է, որ ուսուցմանը հետևում է զարգացումը, իսկ անձը զարգանում է գործունեության մեջ: Համագործակցային մեթոդների հիմքում ընկած է երկխոսությունը, ինչպես ուսուցչի և աշակերտների միջև, այնպես էլ իրենց՝ աշակերտների միջև: Երկխոսության ընթացքում զարգանում է հաղորդակցման

հմտությունները, խնդիրները միասին լուծելու կարողությունները, և ամենակարևորը զարգանում է աշակերտների խոսքը:

Ակտիվ ուսուցման մեթոդների կիրառման նպատակն է աշակերտներին ներգրավել ինքնուրույն իմացական գործունեության մեջ, ստեղծել անձնական շահագրգռվածություն ցանկացած ճանաչողական խնդիրներ լուծելու համար, սովորեցնել կիրառել ձեռք բերված գիտելիքները: Ակտիվ մեթոդների նպատակն այն է, որ գիտելիքների և հմտությունների ձեռք բերման գործընթացում ընդգրկվեն բոլոր հոգեկան գործընթացները (խոսքը, հիշողությունը, երևակայությունը և այլն) [3, էջ 163]:

Համագործակցային մեթոդների անվանման հիմքը համագործակցել բառն է: Սկզբնական շրջանում այսպես էր անվանվում՝ ուսումնական պարապմունքների մի որոշակի տարբերակ, որն աշակերտներին միմյանց հետ հաղորդակցվելու, ուսումնասիրվող հարցը համատեղ քննարկելու, բանավեճային իրադրություններում ակտիվ մասնակցելու և տվյալ հարցի վերաբերյալ սեփական պատկերացումները ձևավորելու բարենպաստ հնարավորություններ է տալիս: Հետագայում ավելի տարածվեց ինտերակտիվ մեթոդներ բառակապակցությունը, որը ներառում էր վերոհիշյալ հնարավորություններով դրսևորող ուսումնական պարապմունքների կազմակերպման մի շարք համանման տարբերակներ: Իհարկե, ցանկացած սոցիալական գործընթաց մարդկանց փոխազդեցություն է, մասնավորապես՝ ուսուցումը նպատակաուղղված և հատուկ կերպով կազմակերպված փոխազդեցություն է: Սակայն ուսուցման գործընթացի բնույթը պայմանավորվում է այդ փոխազդեցության կառուցվածքով, ձևերով ու բովանդակությամբ: Դաս-դասարանային համակարգի ուսուցման գործընթացի կառուցվածքային հիմքում դրված է փոխազդեցության ուսուցիչ-աշակերտական խումբ ձևը: Սա է պատճառը, որ ուսումնական պարապմունքները կազմակերպվում են ընդհանուր ճակատով, այսինքն՝ աշխատանքի յուրաքանչյուր պահին բոլոր աշակերտները զբաղված են միևնույն խնդրով, աշխատում են միևնույն ձևով, տվյալ խնդրի կատարման համար բոլորին հատկացվում է միևնույն ժամաքանակը: Նման տեսակի ուսումնական պարապմունքները անվանում են խմբային [6,54 էջ]:

Խմբային պարապմունքների բավական լուրջ պրոբլեմներից մեկն այն է, որ ուսումնական խմբի անդամների մեծ մասը պասիվ լսողի դերում է հայտնվում: Մրա հաղթահարման ուղիներից մեկն աշակերտների միջև արդյունավետ փոխազդեցության կազմակերպումն է, ինչն էլ հենց հանդիսանում է ինտերակտիվ մեթոդի հիմնական գաղափարը: Սակայն խմբային ուսուցման պայմաններում աշակերտների միջև փոխազդեցություն կազմակերպելու հնարավորությունները սահմանափակ են: Այստեղ հիմնականում օգտագործվում են ենթախմբային կամ համախմբային քննարկումների տարբեր հնարներ ու մեթոդներ, որոնք բավական արդյունավետ են կարծիքների ձևավորման, փոխանակման ընդհանուր մոտեցումների մշակման համար: Եթե երեխայի գործունեության առաջնային և ցանկալի ձևը համարվում է խաղը, ապա ուսուցման կազմակերպման համար պետք է օգտագործեն գործունեության այս ձևը՝ համատեղելով խաղը և ուսումնական գործընթացը, ավելի ճիշտ, օգտագործել խաղային գործունեությունը կրթական նպատակներին հասնելու համար: Այս դեպքում խաղի մոտիվացիոն ներուժը կուղղվի ուսումնական ծրագրի ավելի արդյունավետ իրագործմանը: Բարձր դրական մոտիվացիան կարող է լրացնող գործոն հանդիսանալ սովորողների ոչ բավարար բարձր ունակությունների ժամանակ, բայց հակառակ ուղղությամբ այդ սկզբունքը չի աշխատում՝ ոչ մի կարողություն չի կարող փոխհատուցել մոտիվացիայի բացակայությունը և ապահովել ուսուցման էական առաջընթաց: Բնական խաղային միջավայրում, որտեղ չկա պարտադրանք և կա հնարավորություն յուրաքանչյուր երեխայի համար ստեղծել հաղորդակցական ազատ միջավայր, անկախություն, ազատ իրականացնելու իրենց կարողությունները և կրթական կարիքները, հանդիսանում է ուսումնական նպատակներին հասնելու օպտիմալ տարբերակ: Եվ կրթական գործընթացում ուսուցման համագործակցային մեթոդների ներառումը թույլ է տալիս ստեղծել այդպիսի միջավայր՝ ինչպես դասարանում, այնպես էլ արտադպրոցական միջոցառումների ժամանակ: Տարբեր մեթոդներով ուսուցման և կրթական-արտադրական արդյունավետ գործունեության ակտիվացման հնարավորությունները բազմազան են, դա կախված է համապատասխան մեթոդի բնույթից ու բովանդակությունից, կիրառման ձևից և ուսուցչի հմտությունից[7, 58էջ]:

Հայ եկեղեցու պատմության ուսուցման գործընթացում կարևոր խնդիր է հանդիսանում երեխաներին հաղորդակցության տարբեր ձևեր սովորեցնելը: Խմբային ուսուցման մեթոդի կիրառումը շատ արդյունավետ է տվյալ խնդիրը իրականացնելիս: Այս մեթոդների կիրառմամբ ուսուցման գործընթացի արդյունավետությունը և արդյունքների պայմանավորված են նրանով, որ մեթոդների ստեղծումը հիմնվում է լուրջ հոգեբանական և մեթոդաբանական գիտելիքի վրա [4, էջ 30]: Մեթոդների կիրառումը նպաստում է՝

- Սովորողների ճանաչողական ակտիվության բարձրացմանը,
- կրթական գործընթացին ուսանողների ակտիվ ներգրավմանը,
- ինքնագործունեության խթանմանը,
- ճանաչողական գործընթացների խթանմանը՝ խոսք, հիշողություն, մտածողություն,
- ուսումնական նյութի առավելագույն մասի արդյունավետ յուրացմանը,
- ստեղծագործական մտածելակերպի զարգացմանը,
- աշակերտի անհատական հաղորդակցական – զգայական ոլորտի զարգացմանը,
- ուսումնական դրական խթանի զարգացմանը:

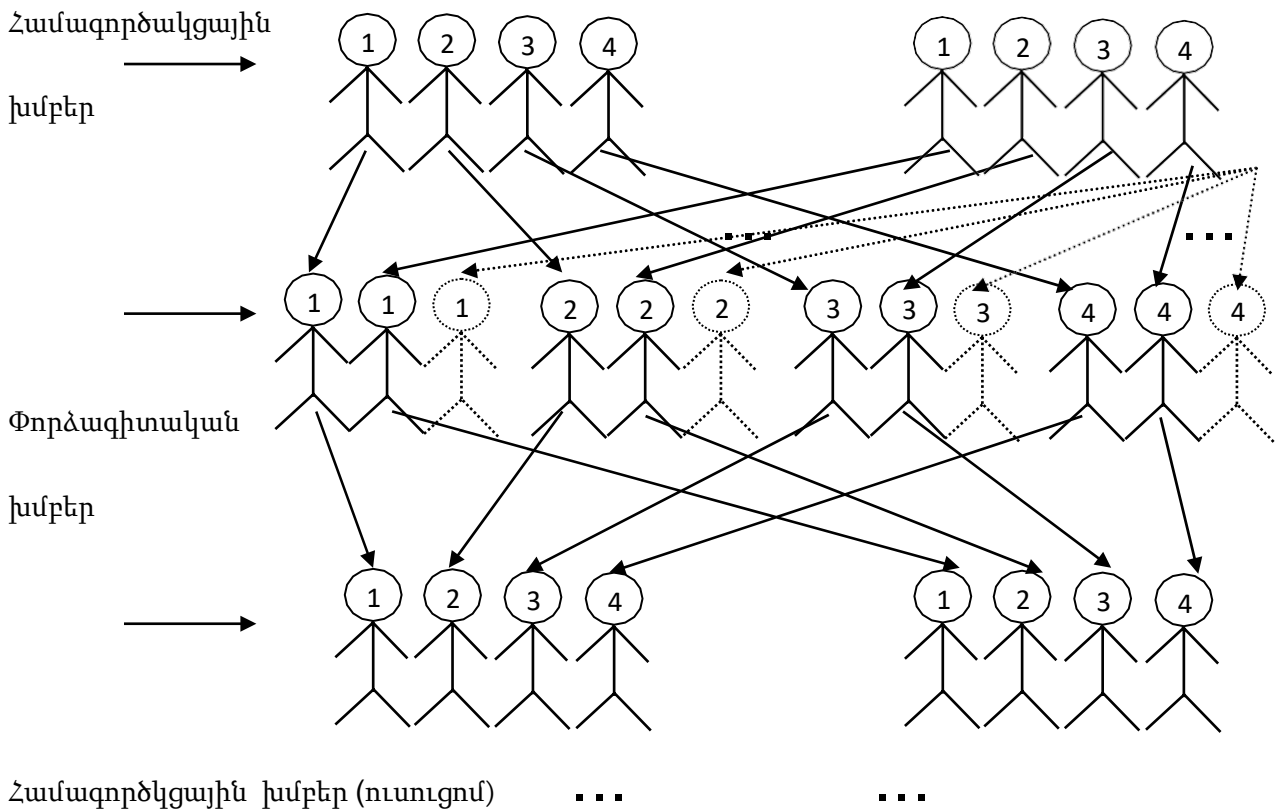
Գոյություն ունեն համագործակցային ուսուցման տարբեր մեթոդներ, որոնք ունեն ինչպես նմանություններ, այնպես էլ տարբերություններ: Համագործակցային ուսուցման մեթոդներն են՝ Աշակերտների թիմային առաջադիմություն, Խճանկար, Շրջագայություն պատկերասրահում, Երեք բանալի և մեկ կողպեք, Հինգրոպեանոց ազատ շարադրանք, պրիզմա, Ակվարիում, Կարուսել [5, 58 էջ]:

Խճանկար (Ջիգսո, Jigsaw): Խճանկարը համագործակցային ուսուցման մեթոդ է: Այն մշակվել և փորձարկվել է Տեխասի համալսարանում՝ Էլիոթ Արոնսոնի և նրա գործընկերների կողմից, այնուհետև լրամշակվել է Սլավինի և վերջինիս գործընկերների կողմից: Խճանկարը դասարանում կարող է կիրառվել տարբեր ձևերով: Օրինակ՝ աշակերտներին կարելի է բաժանել չորս կամ հինգ անդամ ունեցող տարասեռ խմբերի: Յուրաքանչյուր խմբի տալ դասի մեկ հատված և որոշակի ժամանակ: Ձևավորվում են փորձագիտական խմբերը: Փորձագիտական խմբերում տրված հատվածը յուրացնելուց հետո աշակերտները վերադառնում են հենակետային

խմբերը: Յուրաքանչյուր փորձագետ սովորեցնում է իր թեման խմբի անդամներին: Արդյունքում նյութը յուրացնում են բոլոր աշակերտները: Որպեսզի ամեն ինչ ավելի պարզ լինի ստոն ներկայացնում եմ գծագիրը[12, էջ30].

Գծագիր 3

Խճանկար

Շրջագայություն պատկերասրահում: Սա <<Խճանկար>> մեթոդի տարատեսակ է, որի նպատակն է փոխանակել տեղեկություններ, մշակել գազափարներ և կատարել անդրադարձ, ինչպես նաև զարգացմել լսելու, ինքնուրույն աշխատելու, քննադատաբար և ստեղծագործաբար մտածելու, ցածրաձայն խոսելու, աշխատանքի արդյունքը ներկայացնելու հմտություններ: Կրտսեր դպրոցականների հետ աշխատելիս խմբերին կարելի է տալ նույն առաջադրանքը կամ խնդիրը: Աշխատանքը վերջացնելուց հետո համեմատելով մյուս խմբերի աշխատանքների հետ աշակերտները հետադարձ կապ են ապահովում:

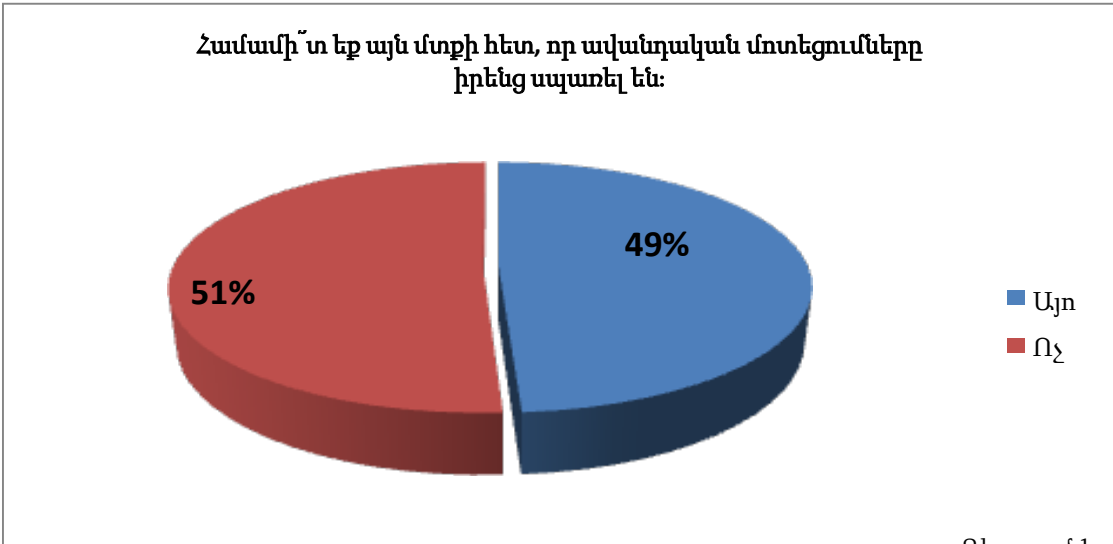
Հայ եկեղեցու պատմության ուսուցման գործընթացում համագործակցային մեթոդների դերը նշանակալի է, իսկ իրացման արդյունավետությունը մեծապես պայմանավորված է ուսուցչի մասնագիտական կոմպետենտությամբ: Այդ առումով ուսուցչին ներկայացվում են մի շարք պահանջներ.

- բոլոր սովորողները որոշակի չափով պետք է ներգրավված լինեն աշխատանքում,
- պիտի հաշվի առնել կրտսեր դպրոցականների տարիքային զարգացման առանձնահատկությունները, հետաքրքրությունները, նախասիրությունները, խթանվի սովորողների ինքնուրույնությունը,
- պետք է հաշվի առնել դպրոցականների նյարդահոգեբանական վիճակը, ուսումնական դրդապատճառների ձևավորվածությունը. ֆիզիկական ներկայությունը բավարար չէ, անհրաժեշտ է խրախուսել, օգնել, ներգրավել,
- պետք է պահպանել աշխատանքային խմբերի կազմման սկզբունքները և կանոնները,
- հարկ է ունենալ որոշակի նպատակադրում, հստակ մշակված կանոններ,
- պետք է իրականացնել նախապատրաստական աշխատանքներ (աթոռների, սեղանների դասավորություն, աշխատանքի համար անհրաժեշտ նյութերի առկայություն և այլն),
- ժամանակը պետք է նպատակային բաշխվի,
- մանկավարժական հաղորդակցման կոմպետենցիաների առկայությունը պարտադիր է:

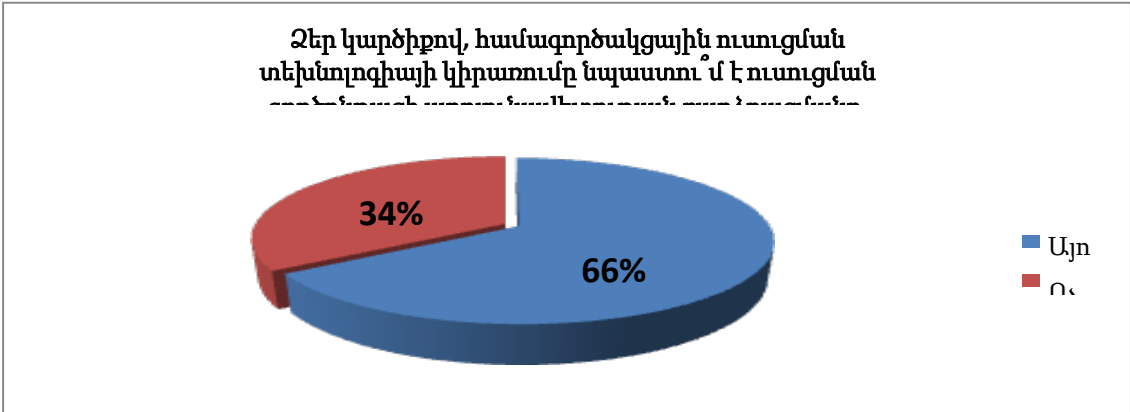
ԳԼՈՒԽ II. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆԱՅԻՆ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄ, ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ և ԱՄՓՈՓՈՒՄ

2.1 ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԱՅԻՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՅԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ ՀԱՅ ԵՎԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ԳՈՐԾՆԹԱՑՈՒՄ

Հայ եկեղեցու պատմության ուսուցման գործընթացում համագործակցային տեխնոլոգիաների կիրառման միջոցով աշակերտների ստեղծագործական կարողությունների ձևավորումը ուսումնասիրելու նպատակով իրականացրել ենք սոցիոլոգիական հարցում: Հարցմանը մասնակցել են 35 ուսուցիչ: Սոցիոլոգիական ընթացքում կիրառել ենք հարցաթերթիկ՝ ուղղված հայ եկեղեցու պատմություն դասավանդող ուսուցիչներին : Հարցաթերթիկի միջոցով փորձել ենք պարզել, թե՛

Գիագրամ 1

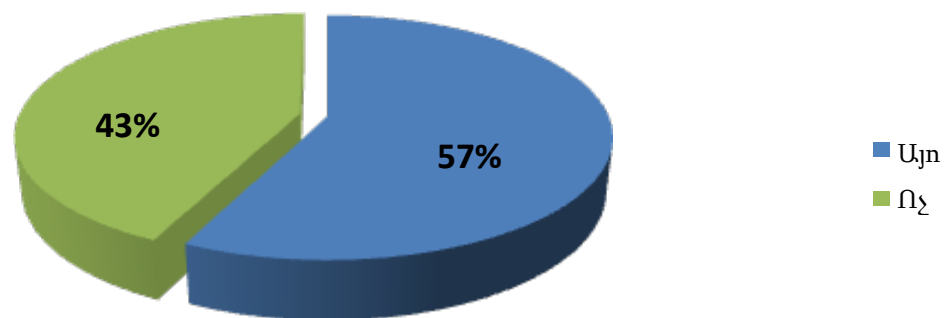

Գիագրամ 2

Ուսուցման գործընթացում համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառման համար անհրաժեշտ է արդյոք մասնագիտական վերապատրաստում:

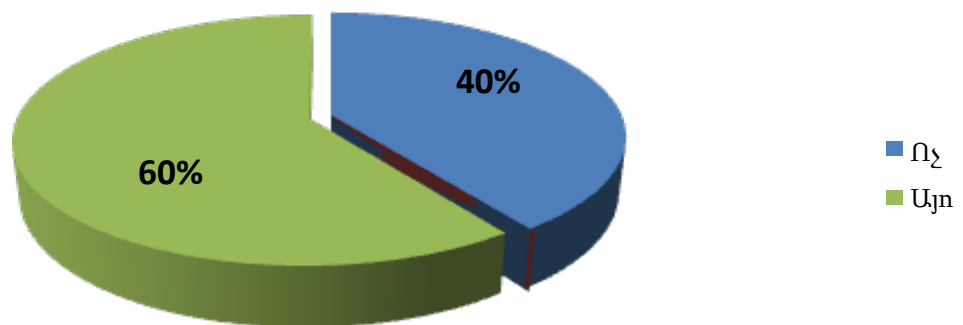
Դիագրամ 3

Ձեր կարծիքով ուսումնական համագործակցությունը նպաստում է դպրոցականի քննադատական մտածողության, հաղորդակցական կարողությունների ձևավորմանը:

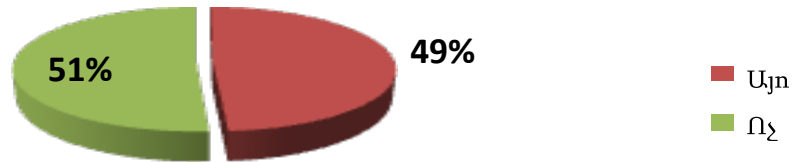
Դիագրամ 4

Արդյոք համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառումը նպաստում է ստեղծագործակցական կարողությունների զարգացմանը:

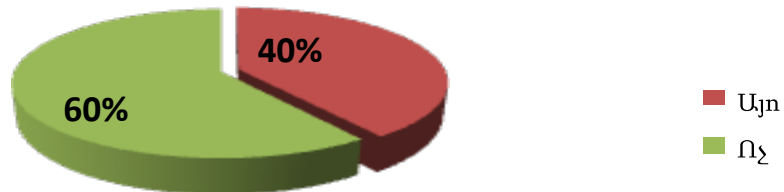
Դիագրամ 5

Ձեր կարծիքով համագործակցային ուսուցումը միջառարկայական կապերի ապահովման պայման է:

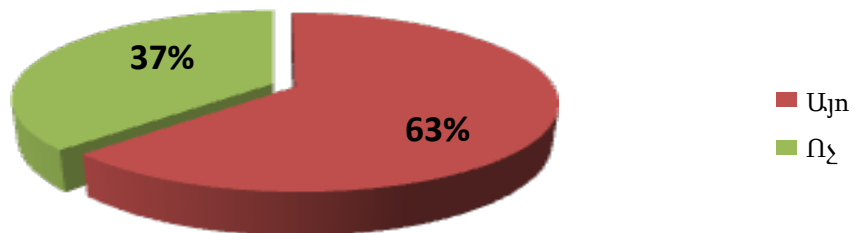
Դիագրամ 6

Բավարարու՞մ են նյութական ռեսուրսները համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի իրականացման համար:

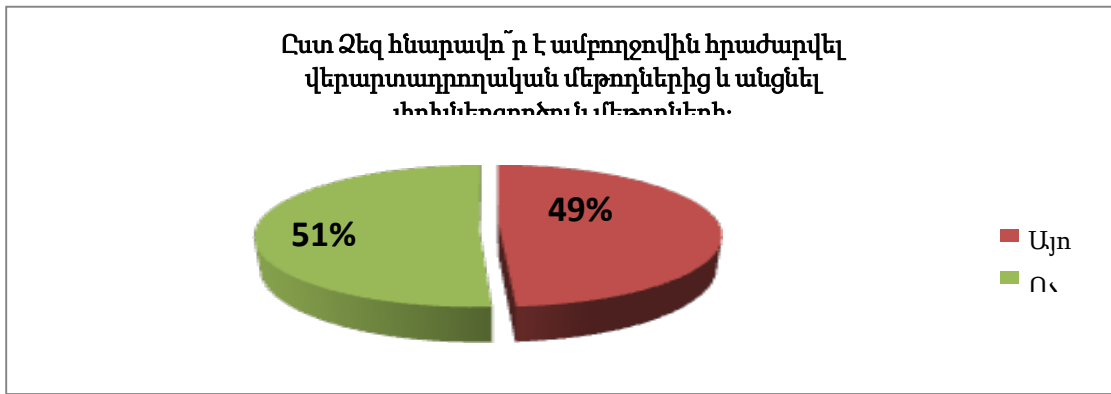

Դիագրամ 7

Պայրոցականներին հետաքրքրու՞մ են արդյոք նոր մեթոդները, խմբային աշխատանքները:

Դիագրամ 8

Դիագրամ 9

Կատարված աշխատանքից հետո կատարեցինք վերլուծություն և եկանք այն եզրահանգման, որ ավանդական մոտեցումները իրենց սպառել են՝ (49%) այո, (51%) ոչ(տես դիագրամ 1), համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառումը նպաստում է ուսուցման գործընթացի արդյունավետության բարձացման՝ (66%) այո, (34%) ոչ(տես դիագրամ 2): Ուսուցման գործընթացում համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի համար անհրաժեշտ է մասնագիտական վերապատրաստում, հարցված մասնակիցների (66%)-ը պատասխանել է այո , իսկ (34%) –ը ոչ (տես դիագրամ 3): Ուսումնական համագործակցությունը նպաստում է դպրոցականի քննադատական մտածողության, հաղորդակցական կարողությունների ձևավորմանը, (57%) այո, (43%) ոչ(տես դիագրամ 4): Համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառումը նպաստում է ստեղծագործակցական կարողությունների զարգացմանը (60%) այո, իսկ (40%) ոչ(տես դիագրամ 5): Համագործակցային ուսուցումը միջառարկայական կապերի ապահովման պայման կարող է հանդիսանալ (49%) այո, իսկ (51%) ոչ(տես դիագրամ 6): Նյութական ռեսուրսները բավարարում են համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի իրականացման համար (40%) այո, իսկ (60%) ոչ(տես դիագրամ 7), դպրոցականներին հետաքրքրում են նոր մեթոդները, խմբային աշխատանքները մեծամասնությունը պատասխանել է այո (63%), ոչ (37%)(տես դիագրամ 8): Իսկ հնարավոր է ամբողջովին հրաժարվել վերարտադրողական մեթոդներից և անցնել փոխներգործուն մեթոդների՝ (49%) այո, (51%) ոչ(տես դիագրամ 9):

Լրացված հարցաթերթիկներից պարզ դարձավ, որ ուսուցիչներից շատերը չեն պատկերացնում համագործակցային տեխնոլոգիաների կիրառման շղթան: Ներկայացնում եմ համագործակցային դասի նմուշօրինակ.

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ

Դասարան – VI

Առարկա – Հայոց եկեղեցու պատմություն

Դասի թեման- Ապաշխարություն

Դասի տիպը – Հաղորդման դաս

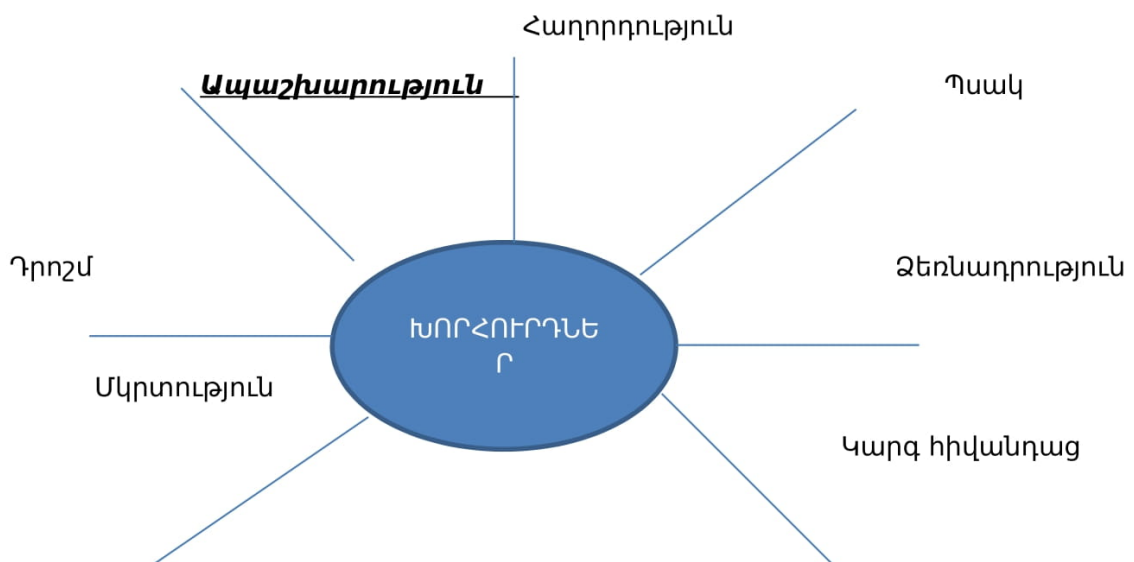
Դասի նպատակներն ու խնդիրները.

- Բացատրել ապաշխարության խորհրդի իմաստը:
- Ներկայացնել ապաշխարության կարգն ու ընթացքը:
- Մեկնաբանել մեղք, գղջում, խոստովանություն, թողություն, ապաշխարություն բառերի իմաստը:

Անհրաժեշտ պարագաներ և դասանյութի ցուցադրական նյութեր-«Անառակ որդու վերադարձը» առակի նկար (Ռեմբրանդտ):

Դասի ընթացքը.

1. Դասը սկսել Տերունական աղոթքով:
2. Կատարել հաճախումների հաշվառում:
3. **Խթանման փուլ.**
Մտազրոհ՝ հարցերի տեսքով.
 - Ի՞նչ է խորհուրդը:
 - Թվով քանի՞սն են խորհուրդները:
 - Ո՞ր խորհուրդներին ենք արդեն ծանոթ:

Այսօր ծանոթանալու ենք խորհուրդներից **Ապաշխարությանը:**

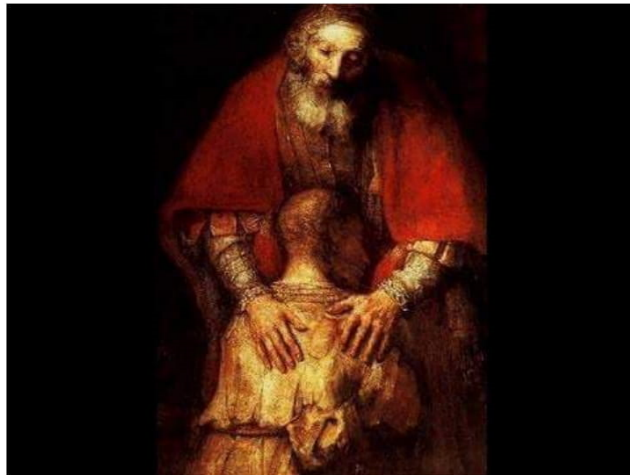
- Ի՞նչ է ապաշխարությունը:

Ապաշխարության միջոցով թողություն է տրվում այն **մեղքերին**, որոնք մարդ գործում է մկրտությունից հետո:

- Ի՞նչ է մեղքը:

Այն ամենը, ինչ մարդ անում է Աստծո պատվիրաններին հակառակ: Մեղքերն էլ իրենց հերթին լինում են՝ մահացու և ներելի:

Ցուցադրել «Անառակ որդու վերադարձը» նկարը:

- Մեզ արդեն իսկ ծանոթ ո՞ր առակից է հետևյալ նկարը:
- Ի՞նչ մեղք էր գործել անառակ որդին:
- Ի՞նչ տեղի ունեցավ նրա հետ և ինչու՞ նա վերադարձավ հայրական տուն:
- Ի՞նչ հասկացավ տղան տուն վերադառնալով:

Ինչպես մեր առակի հերոսը, այնպես էլ յուրաքանչյուր մարդ, պետք է **գիտակցի** և անկեղծ **զղջա իր** կատարած վատ արարքի համար, **խոստովանի և քավի** իր մեղքը, որից հետո **թողություն** կստանա:

4. Իմաստավորման փուլ.

«Փոխգործող նշաններ» մեթոդի օգնությամբ վեր հանել աշակերտներին հուզող հարցերը:

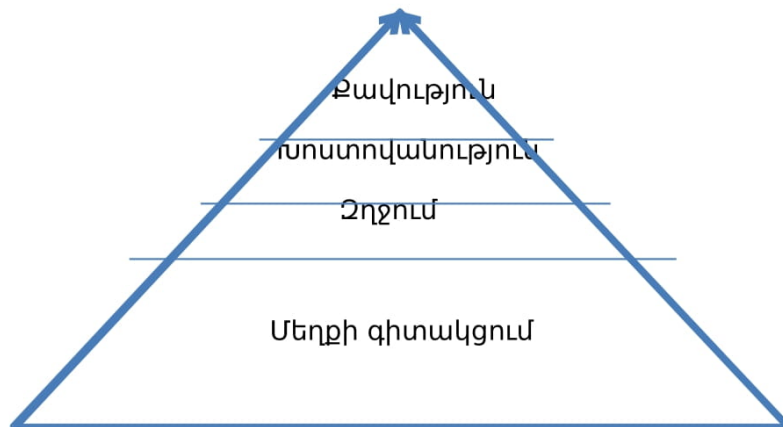
Գիտեմ +	Զգիտեմ -	Իմացա #	Կուզեի իմանալ?
Ապաշխարությունը 7 խորհուրդներից մեկն է:	Որտե՞ղ մարդ կարող է ապաշխարել և ու՞մ կողմից է կատարվում այս խորհուրդը:	Ապաշխարության խորհուրդը ի տարբերություն մկրտության և դրոշմի կրկնելի է:	Արդյո՞ք բոլորը կարող են ապաշխարել:

Մեթոդի կիրառումից հետո պատասխանել աշակերտների հարցերին:
Ամբողջացնել դասանյութը ևս մեկ անգամ անդրադառնալով զոջում,
խոստովանություն, թողություն, ապաշխարություն հասկացություններին:

Կռադատման փուլ.

«Պրիզմա» մեթոդի միջոցով ևս մեկ անգամ ամրապնդել
ապաշխարության խորհրդի իմաստն ու ընթացքը:

ԱՊԱՇԽԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Անդրադառնալ դասին կից ներկայացված Պետրոս առաքյալի նկարին և
աշակերտների միջոցով վեր հանել նրա գործած մեղքը:

Յուրաքանչյուր ոք կարող է սխալվել և բոլորին էլ հնարավորություն է

տրված ապաշխարելու, սակայն այն հանգամանքը, որ ապաշխարության

խորհուրդը, ի տարբերություն մկրտության և դրոշմի կարող է կրկնվել, չպետք է մեզ թույլ տանք անընդհատ սխալվելու և մեղքեր գործելու:

Տնային հանձնարարություն - Սովորել «Ապաշխարություն » դասը և պատասխանել դասին կից ներկայացված հարցերին:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Մեր դիտարկումների ընթացքում հանգեցինք այն եզրակացության, որ համագործակցային տեխնոլոգիան սովորողների ինքնուրույնության, համագործակցային կարողությունների ձևավորման լավագույն ձևն է: Միասին աշխատելով աշակերտները կարող են համատեղ նպատակների հասնել: Այն ապահովում է սովորողների ճանաչողական գործընթացների(խոսք, հիշողություն, մտածողություն) և սովորողների անհատական հաղորդակցական-զգայական ոլորտի զարգացմանը:

- Ուսումնասիրելով և վերլուծելով համապատասխան գրականությունը, եկանք այն համոզման, որ համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառումը հայ եկեղեցու պատմության ընթացքում նպաստում է դպրոցականների անձի սոցիալականացմանը և ինտեգրմանը հասարակության մեջ:
- Ուսումնասիրությունների արդյունքում վերլուծված են համագործակցային ուսուցման մի շարք մեթոդներ, որոնք առավել արդյունավետ, հետաքրքիր են դարձնում ուսուցման գործընթացը:
- Իրականացրած հարցումների արդյունքում բացահայտեցինք, որ համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառումը ոչ թե նախատեսում է ուսուցչի կողմից պատրաստի գիտելիքների հաղորդում, այլև խթանում է սովորողների ինքնուրույնությունը, ստեղծագործական կարողությունների, դպրոցականի քննադատական մտածողության զարգացումը:
- Մեր կողմից մշակված դասերի նմուշօրինակները համագործակցային ուսուցման տեխնոլոգիայի կիրառմամբ միտված են հայ եկեղեցու պատմության ուսուցման գործընթացի բարելավմանը, սովորողների համագործակցային, երկխոսական կարողությունների ձևավորմանը: Մեր հետազոտության արդյունքում պարզ դարձավ, որ համագործակցային ուսուցումը սովորելու անհատական ոճ է, սովորողների ինքնակատարելագործման և դրդապատճառների իրականացման լավագույն ձև:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Ասատրյան Լ. Թ., Կարապետյան Ն.Ջ., «Ես և շրջակա աշխարհը» ինտեգրված դասընթացի դասավանդման մեթոդիկա(ուսումնամեթոդական ձեռնարկ), Երևան, «Արտագերս» հրատ. 2016, էջ 224:
2. Ասատրյան Ջ. Ա., Կրտսեր դպրոցականների գնահատման վերաբերյալ հայեցակարգային մոտեցումները: Մխիթար Գոշ, Վանաձոր, 2008, էջ156:
3. Աստվածատրյան Մ., Վարդումյան Ս., Արնաուդյան Ա., Օհանովա Ի., Պետրոսյան Ռ., Երեմյան Լ., «**Ուսումնառությունն ու դասավանդումը կրտսեր դպրոցում**»(ձեռնարկ ուսուցիչների համար), Երևան, հրատ. «Այրեքս» 2001, էջ 319:
4. Արնաուդյան Ա., Օհանովա Ի., Հովհաննիսյան Գ., Զոհրաբյան Ա., Գրիգորյան Բ., Դավթյան Մ., «**Կառուցողական կրթության հիմունքները և մեթոդները**» (ձեռնարկ ուսուցիչների համար), Երևան, հրատ. «Տիգրան Մեծ» 2005, էջ335:
5. Գյուլամիրյան Ջ., «**Մայրենիի տարրական ուսուցման մեթոդիկա**», Երևան, Զանգակ, 2015, էջ 314:
6. Գարդներ Հ, Բազմաբնույթ մտածողության տեսության կիրառումը ուսուցման վաղ շրջանում: Ձեռնարկ տարրական դպրոցի ուսուցչի համար:- Եր.: 2001 էջ288:
7. Խաչատրյան Ս.Գ., Աշակերտների ինքնուրույն և ստեղծագործական աշխատանքի ձևերը մայրենիի ժամերին /համագործակցային ուսուցում/, «Նախա- շավիղ», 1. 2003, Երևան, «Տիգրան Մեծ», 64 էջ:
8. Հովհաննիսյան Ա., Հարությունյան Կ., Խրիմյան Մ., Խաչատրյան Ս., Բայաթյան Ն., Ալեքսանյան Լ., Պուրուկուրու Վ., Համագործակցային ուսուցում, Երևան, «Անտարես» հրատ., 2006, էջ 117:
9. Սարգսյան Վ. Ա., Թորոսյան Կ., Խաչատրյան Հ. Վ., «**Մայրենի 2**» , Երևան , «**Մանմար**» հրատ., 2010, -160:
10. Վարդումյան Ս., Ջաղինյան., Հարությունյան Լ., Գարի Վարելլա, Ժամանակակից մանկավարժական մոտեցումներ, Երևան, «**Նայյան տապան**» հրատ., 2005, էջ 402:
11. Վինցե Սաբո, Ադամ Մերենյի Աթիլլա Տակաչ , «**101 գաղափար նորարարական մեթոդներ կիրառող ուսուցիչների համար**», Բուդապեշտ, 2006:

